

1. Co rozumiemy pod pojęciem osób wykluczonych społecznie?

Definicja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym została umieszczona w rozdziale 3 pkt 11 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Zgodnie z definicją za osoby wykluczone społecznie uważa się: - osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; - osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; - osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; - osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382) - osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.); - osoby z niepełnosprawnością - osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz.721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375); - rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością; - osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015r. poz. 149, z późn. zm.); - osoby niesamodzielne; - osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020; - osoby odbywające karę pozbawienia wolności; - osoby korzystające z PO PŻ

2. Czy środki przewidziane na wsparcie tworzenia LGD obejmują również przygotowanie strategii, a jeśli tak, to do jakiej kwoty?

Przewidziane są środki nie tyle na wsparcie tworzenia LGD, co na wsparcie tworzenia LSR. Sposób określenia kwoty i kosztów kwalifikowanych dotyczących wsparcia przygotowawczego zostanie określony w wytycznych do RLKS oraz – w przypadku LGD ubiegających się o wsparcie przygotowawcze ze środków PROW 2014-2020 – w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dot. udzielania wsparcia przygotowawczego.

3. Czy każda organizacja musi mieć swojego przedstawiciela w zarządzie LGD? Czy jeśli LGD będzie składała się z 20-30 organizacji, to czy tak duży zarząd nie doprowadzi do paraliżu decyzyjnego?

Skład Zarządu musi być zgodny z zapisami ujętymi w ustawie o RLKS oraz w przygotowywanych przez Zarząd Województwa wytycznych dot. realizacji RLKS w województwie kujawsko-pomorskim. Ewentualne ograniczenia i uwarunkowania dot. składu dotyczyć będą nie tyle składu Zarządu, co organu odpowiedzialnego za wybór projektów w ramach LSR. Jeśli jednak tym organem będzie Zarząd, wówczas te ograniczenia będą dotyczyć również Zarządu.

4. Czy Rada Miejska musi podjąć uchwałę o przyjęciu statutu LGD?

W momencie składania wniosku o wybór LSR gmina/miasto musi być już członkiem LGD, które zawiązane musi już być w formie stowarzyszenia (a także zarejestrowane). Zgodą gminy/miasta na przystąpienie do takiego stowarzyszenia jest uchwała rady gminy/miasta. Należy pamiętać, że władze publiczne nie mogą posiadać więcej niż 49% udziału w procesach decyzyjnych. Statut LGD musi zostać zaś zatwierdzony przez członków założycieli (biorąc pod uwagę powyższe procentowe ograniczenie) i w sposób zgodny z ustawą Prawo o stowarzyszeniach.

5. Czy LGD powinien być zarejestrowanym stowarzyszeniem czy dopuszczalne są inne formy jego zawiązania?

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności LGD, jako podmiot realizujący LSR, musi działać jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną. Należy jednakże zaznaczyć, że na etapie ubiegania się o wsparcie przygotowawcze LGD może być stowarzyszeniem, fundacją bądź związkiem stowarzyszeń. Jako stowarzyszenie LGD musi już jednak działać na etapie konkursu na wybór LSR.

6. Czy Starostwo Powiatowe może być członkiem/partnerem LGD? Jeśli tak to na jakich warunkach?

Członkiem LGD może być nie Starostwo Powiatowe a powiat, ponieważ w skład LGD wchodzi osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku chęci przystąpienia do LGD podmiotu publicznego należy przedstawić uchwałę właściwego organu o przystąpieniu do partnerstwa zawierającą m.in. wskazanie osoby reprezentującej oraz spełnić warunki określone w statucie LGD.

7. Czy Starostwo Powiatowe składa propozycje swoich projektów do realizacji jako partner i ma możliwość pozyskania środków na realizację?

Powiat ma możliwość składania wniosków o dofinansowanie w ramach konkursów ogłoszonych przez LGD. Ocena projektów dokonywana jest przez organ, do którego właściwości należy ocena i wybór operacji zgodnie z ustawą o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności z dnia 20 lutego 2015 r.

8. Czy Starostwo może być członkiem/partnerem więcej niż jednego LGD? Jeżeli tylko jednego, to czy realizując jakiś projekt, np. coroczny przegląd KGW może zasięgiem objąć KGW z całego powiatu czy tylko z obszaru LGD, którego jest członkiem?

Powiat może być członkiem więcej niż jednej LGD. Ograniczenie dotyczy tylko gmin. Jest to związane m.in. ze sposobem obliczania środków finansowych na realizację LSR.

9. Czy jest jakaś różnica między partnerstwem a członkostwem w LGD?

W przypadku lokalnych grup działania pojęcia te mogą być równoznaczne w zależności od zapisów statutowych. Bardziej znaczący jest podział na członków/ partnerów zwyczajnych, honorowych i wspierających. Członkowie wspierający i honorowi najczęściej deklarują wsparcie dla realizacji celów lgd, jednak nie posiadają czynnego i biernego prawa wyborczego.

10. SzOP RPO oś 7 – czy w opracowywanych strategiach można uwzględnić tylko jeden typ projektu czy obowiązkowe jest wpisanie do strategii wszystkich typów?

Nie ma obowiązku wpisywania do LSR wszystkich typów projektów. Należy jednakże zaznaczyć, że stopień wypełnienia wskaźników RPO przypisanych dla osi 7 decydować będzie o punktacji podczas oceny LSR (Patrz: kryterium wyboru LSR nr 9 - Stopień zgodności LSR z celami określonymi w realizowanych programach). Ważnym jest również fakt, że IZ RPO WK-P odpowiedzialna jest za osiągnięcie odpowiedniego poziomu wskaźników określonych w RPO WK-P, w związku z czym monitorować będzie ich osiągnięcie w całej puli LSR.

11. SzOP RPO oś 11 - Czy zwiększenie dofinansowania w osi 11 do 95% dotyczy tylko kosztów bieżących i animacji LGD, czy też wszystkich działań, typu szkolenia dla animatorów?

Zgodnie z obowiązującą wersją SZOOP poziom dofinansowania 95% dotyczy wyłącznie kosztów ponoszonych w ramach wsparcia przygotowawczego (z wyjątkami określonymi w Wytycznych dot. kwalifikowalności, np. zakup nieruchomości itp.). Przez IZ RPO WK-P czynione są jednakże starania, aby maksymalny poziom 95% dotyczył wszystkich działań realizowanych w ramach osi priorytetowych 7 i 11. Działania realizowane w ramach wsparcia przygotowawczego powinny mieć na celu opracowanie LSR oraz utworzenie LGD. Tak więc wszystkie niezbędne działania z tym związane zgodne z zasadami określonymi w Wytycznych dot. kwalifikowalności będą kwalifikowalne.

12. Proszę o podanie linków do dokumentów, o których mowa w SzOP oś 11, pkt 19: *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020 oraz Zasady realizacji wsparcia w zakresie CT9,* opracowane przez IZ RPO.

Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020 znajdują się pod następującymi linkami: <http://www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl/rks,1066,l1.html> oraz <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/projekt-wytycznych-w-zakresie-realizacji-przedsiwziec-w-obszarze-wlaczania-spoecznego-i-zwalczania-ubostwa-z-wykorzystaniem-srodkow-efs-i-efrr-na-lata-2014-2020/> Zasady realizacji wsparcia w zakresie CT9 – dokument w chwili obecnej jest opracowywany przez IZ RPO.

13. W zał. 6 do regulaminu konkursu na wybór LSR podano algorytmy wyliczania wysokości środków na poszczególne LSR. Proszę o podanie zestawienia podziału środków dla grup z województwa kujawsko pomorskiego.

Wysokość środków dostępnych w danym województwie w ramach konkursu na wybór LSR dla poszczególnych EFSI zostanie ustalona na podstawie załącznika nr 6 do Regulaminu konkursu po dokonaniu oceny spełnienia kryteriów wyboru przez Komisję powołaną do wyboru LSR oraz ustaleniu funduszu wiodącego.

14. PROW: czy w ramach budowy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej możliwa jest budowa ścieżek lub utwardzonych tras rowerowych?

Rozporządzenie nie zawęża poszczególnych zakresów.

15. Jak liczyć procent „środków finansowych na realizację LSR na operacje dedykowane w LSR grupom defaworyzowanym”. Czy wartością bazową jest łączny budżet LSR, budżet ze środków PROW, czy też wartość przedsięwzięć dedykowanych grupom defaworyzowanym, określona przez LGD w LSR, np. 100 tys. zł.

Kwestię tę precyzują zapisy umowy o warunkach i sposobie realizacji w § 8 ust. 2 pkt 2 lit.: Jeżeli do 31 grudnia 2021 roku LGD nie wykorzysta co najmniej 50% środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR, a w przypadku gdy LSR przewiduje finansowanie w ramach: PROW, dodatkowo nie wykorzysta co najmniej: - 30% środków finansowych na realizację LSR na operacje dedykowane w LSR grupom defaworyzowanym (...) – obniżeniu o 30% ulega kwota niewykorzystanych środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w ramach danego programu. Wartością bazową jest cała kwota na wsparcie realizacji operacji zapisana w LSR.

16. Jak interpretować zapisy par.8 Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność: - czy zapis „wykorzysta” oznacza wartość operacji wybranych przez LGD, podpisanych umów, czy zrealizowanych płatności (pośrednich czy końcowych – dotyczy to w szczególności przypadku ryczałtu dla nowopowstałych firm).

Kwestię tę precyzuje par. 8 ust. 5 umowy: Przy ustalaniu poziomu wskaźników, zgodnie z ust. 1, 2 i 3 pod uwagę brane będą operacje, dla których płatność została wypłacona beneficjentowi odpowiednio do 31 grudnia 2018 roku i do 31 grudnia 2021 roku.

17. W związku z koniecznością powiązania projektów w ramach osi 11 z projektami dotyczącymi rewitalizacji na obszarach wiejskich z osi 7 proszę o informację czy uczestnicy projektu z osi 11 muszą zamieszkiwać tylko obszar wskazany do rewitalizacji np. miejscowość czy też mogą zamieszkiwać obszar całej gminy przy założeniu, że rewitalizowana będzie tylko jedna miejscowość?

Zgodnie z zapisami SzOOP, jedynym warunkiem przy realizacji projektów z osi 7 dotyczącym rewitalizacji na obszarach wiejskich jest ich powiązanie z projektami realizowanymi w ramach osi 11. Dopuszczalne jest więc realizowanie projektów w dwóch różnych miejscowościach położonych na terenie jednej gminy, pod warunkiem, że dopełniony zostanie warunek powiązania tych projektów.

18. Czy jest możliwe zatrudnianie osób po projekcie w ramach osi 11 w ramach robót publicznych? (chodzi o pokrywanie się instrumentów rynku pracy)

Pytanie jest nieprecyzyjne. Co do zasady głównym celem realizowanych projektów jest znalezienie zatrudnienia przez osoby bezrobotne. Więc zatrudnienie osób po projekcie realizowanym ze środków pochodzących z osi 11 w ramach robót publicznych jest możliwe.

19. Wątpliwości budzi zakres możliwy do realizacji w ramach rewitalizacji: Czy można wybudować nową świetlicę wiejską, która będzie pełniła funkcję Centrum Lokalnej Animacji? W świetlicy tej realizowane będą działania w ramach Osi 11?

W ramach osi priorytetowej 7 możliwe są dwa rodzaje interwencji EFRR: rewitalizacja miejscowości wiejskich oraz wsparcie przedsiębiorczości (bezpośrednie wsparcie dotacyjne lokalnego sektora mikro i małych przedsiębiorstw oraz inkubator przedsiębiorczości). Pierwszy ze wskazanych obszarów tj. rewitalizacja miejscowości wiejskich jest nierozzerwalnie połączony ze wsparciem w ramach osi priorytetowej 11. Oznacza to że wsparcie ze środków EFRR w ramach osi 7 jest tylko uzupełnieniem działań podejmowanych w ramach osi 11. Ponadto wsparcie na rewitalizację infrastrukturalną nie obejmuje budowy nowych infrastruktur.

20. Czy w ramach rewitalizacji można budować miejsca rekreacji i wypoczynku typu fitness, place zabaw. jest świetlica, ale nie jest teren zagospodarowany- aranżując całą przestrzeń stwarzamy warunki dla społeczności i tym samym lepsze pole manewru dla działań Osi 11.

Wsparcie inwestycyjne w ramach osi 7 w części dot. rewitalizacji miejscowości wiejskich musi wynikać i być niezbędne do rozwiązania problemów zdiagnozowanych na obszarze objętym LSR i dotyczyć osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Tylko pod tymi warunkami możliwe jest wsparcie działań inwestycyjnych.

21. Czy można wyposażać istniejące budynki użyteczności publicznej stwarzając tym samym lepsze warunki do realizacji działań w tej świetlicy ze środków z Osi 11?

Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych w ramach projektów realizowanych i finansowanych z osi priorytetowej 11 wynosi 10% wydatków kwalifikowanych projektu.

22. Czy dopuszcza się realizację działania polegającego na utworzeniu Centrów Aktywności Lokalnej (CAL), gdzie zatrudniony zostanie animator, który zgodnie z ofertą Cal-u będzie prowadził zajęcia animacyjne, typu: warsztaty, kursy, spotkania noworoczne, robienie kartek, koło szachowe, zajęcia manulane + wyposażenie tego CAL-u?

Tak, o ile jest to niezbędne dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

23. Efektywność zatrudnieniowa w ramach RPO - czy koniecznie trzeba wykazywać efektywność zatrudnieniową w ramach Osi 11?

Osiągnięcie poziomu efektywności 22% w przypadku rozwiązań w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej nie jest możliwe - firmy, ngo w takim wypadku realizują działania, zakończą program a LGD nie ma możliwości osiągnięcia wskaźnika.

24. Czy efektywność zatrudnieniową ma zakładać każdy projekt? Czy dopuszczane będą projekty bez efektywności ale inny będzie musiał "nadrobić" ten wskaźnik, by docelowo w okresie programowania osiągnąć minimum procentowe?

Należy pamiętać iż działania realizowane ze środków EFS winny być trwałe i przynosić wymierne rezultaty. Wskaźnik efektywności społeczno-zatrudnieniowej stosowany jest w odniesieniu do wszystkich projektów przewidujących aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i mierzony jest w odniesieniu do projektu (co nie oznacza iż każdy projekt będzie musiał zakładać wskaźnik efektywności społeczno-zatrudnieniowej). Czym innym natomiast jest wskaźnik dotyczący liczby osób pracujących po opuszczeniu programu – którego wartość badana będzie na poziomie osi nie zaś pojedynczego projektu.

25. Co oznacza określenie "poszukujących pracy" - czy chodzi tutaj tylko o osoby, które nie były zarejestrowane i teraz się w PUP zarejestrowały czyli szukają pracy? Jak to badać, jaka jest definicja tego określenia?

Wskaźnik określony w RPO WK-P 2014-2020 oraz SZOOP wynika z Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS i tam został zdefiniowany jako: „Osoby bierne zawodowo i nie poszukujące pracy w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, które otrzymały wsparcie z EFS i które poszukują pracy po opuszczeniu projektu. Wskaźnik ten należy rozumieć jako zmianę statusu zatrudnienia po opuszczeniu programu w stosunku do sytuacji w momencie przystąpienia do interwencji EFS (uczestnik bierny zawodowo i nieposzukujący pracy w chwili wejścia do programu EFS). Osoby bierne zawodowo definiowane są jak we wskaźniku: liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w ramach programu. Osoby zarejestrowane jako poszukujące pracy są rozumiane jako osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia - tak jak we wskaźniku dot. osób bezrobotnych. Osoby nowo zarejestrowane w publicznych służbach zatrudnienia jako poszukujące pracy należy wliczać do wskaźnika, nawet jeśli nie mogą one od razu podjąć zatrudnienia. Wskaźnik mierzony do czterech tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie.”

26. Finansowanie kosztów bieżących i animacji z EFS - Czy w matrycy logicznej musimy wykazywać wskaźniki dla tych działań określając je liczbowo?

Zgodnie ze stanowiskiem MRiRW wskaźniki dotyczące animacji w ramach działania „koszty bieżące i aktywizacja” należy umieścić w planie działania zawartym w LSR. Skoro należy je opracować w ramach kosztów finansowanych z EFRROW (gdzie jest pełna dowolność przy udziale procentowym kosztów bieżących i aktywizacji) tym bardziej zasadne jest opracowanie ich przy finansowaniu z EFS (gdzie 50% kosztów należy przeznaczyć właśnie na animację). Wskaźniki dotyczące planowanych działań związanych z aktywizacją zostaną opracowane przez LGD chociażby na potrzeby planu komunikacji, czyli części obecnie opracowywanej LSR stąd bezzasadna wydaje się opinia, iż wskaźnikowanie spowoduje wdrażanie czegoś czego społeczność nie potrzebuje lub konieczność zmian w LSR. Dodatkowo zapisy dokumentu opracowanego przez MRiRW „Zasady finansowania „wsparcia przygotowawczego” i „wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” oraz ustalenia alokacji środków na lokalną strategię rozwoju w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020” wskazują katalog wskaźników, którymi można badać animację w ramach „kosztów bieżących i aktywizacji”. Znajdują się tam: liczba spotkań dla pracowników i organów LGD; liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD; liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców; liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD; liczba imprez masowych promujących obszar LSR organizowanych przez LGD; liczba konkursów i innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD; liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD; liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD; strony internetowe i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD.

27. Czy w przypadku Osi 7 RPO w odniesieniu do wsparcia mikro i małych przedsiębiorstw można uznać tylko wskaźnik Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2)? W przypadku liczenia ponadto wskaźnika Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) istnieje ryzyko liczenia tej samej firmy 2 razy.

Wskaźnik Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) jest tzw. agregatem. Oznacza to, że będzie on sumowany ze wskaźników: Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) oraz Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI 4), z uwzględnieniem, że dane przedsiębiorstwo nie będzie liczone kilkukrotnie. Tym samym nie będzie on wybierany bezpośrednio przez beneficjentów. W LSR powinien on jednak zostać ujęty. W przypadku pozostałych wskaźników przedsiębiorstwa również powinny być liczone jednokrotnie. Należy przyjąć, że liczba przedsiębiorstw określona we wskaźnikach będzie mniejsza od ilości projektów przedsiębiorstw (chyba, że zostanie przyjęte założenie, że dane przedsiębiorstwo może ubiegać się o wsparcie tylko raz).

28. Czy w przypadku wskaźników produktu w odniesieniu do inkubatora, produktem nie powinna być tylko liczba utworzonych inkubatorów, ewentualnie ilość usług świadczonych przez inkubator, a rezultatem ilość firm które otrzymały wsparcie niefinansowe?

Jeśli mowa o wskaźnikach dot. inkubatorów, naszym zdaniem są one właściwe. Tworząc inkubator powinno się określić założenia dotyczące jego działalności, w tym liczbę świadczonych usług (rozumiana jako zakres oferty inkubatorów) oraz przewidywaną liczbę przedsiębiorstw, które będą ubiegać się o pomoc.

29. Czy można w SZOPie podzielić wskaźniki wg typów projektów, ponieważ w kryteriach oceny LSR kryterium dotyczące ujęcia w LSR wszystkich wskaźników w ramach każdego z typów przedsięwzięć adekwatnych do zakresu zaplanowanego wsparcia z tych programów jest wysoko punktowane?

Póki co nie ma podziału w SZOOP wskaźników wg. typów projektów. Można je jednakże podzielić następująco: Typ projektu 1 Wskaźniki rezultatu Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów Wskaźniki produktu Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Długość przebudowanych dróg gminnych Typ projektu 2 Wskaźniki rezultatu Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (EPC) (CI8) Liczba nowych produktów/usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie Liczba udoskonalonych produktów/usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie Wskaźniki produktu Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1) (AGREGAT!!!) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2) Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie ekoinnowacji Typ projektu 3 Wskaźniki rezultatu Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości Wskaźniki produktu Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4) Liczba usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości Liczba wspartych inkubatorów przedsiębiorczości Należy pamiętać, że nie każdy typ projektu i nie każdy wskaźnik musi być uwzględniony w LSR. Wskaźniki muszą być jednak adekwatne do zakresu zadań, który zamierza się wspierać i jeśli ujęty w SZOOP dla osi 7 wskaźnik opisywałby taki zakres zadań, to powinien być ujęty. W praktyce przy założeniu, że LGD zamierza ująć wszystkie trzy typy projektów, powinna ująć wszystkie wskaźniki, chyba, że z góry zakłada, że np. nie będzie wspierać żadnych projektów, w ramach których będą realizowane drogi (można wówczas nie uwzględniać wskaźnika dot. dróg).

30. Jakie definicje należy przyjąć w odniesieniu do następujących wskaźników: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1), liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2), liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI 4)?

Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) Definicja wskaźnika: Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w dowolnej formie z funduszy strukturalnych (bez względu na to, czy wsparcie stanowi pomoc publiczną, czy nie). Przedsiębiorstwo: Organizacja wytwarzająca produkty lub usługi w celu zaspokojenia potrzeb rynku oraz osiągnięcia zysku. Forma prawna przedsiębiorstwa może być różna (samozatrudnienie, spółki, itp.). Należy pamiętać, że wskaźnik mierzy ilość przedsiębiorstw i należy wyeliminować ich wielokrotne zliczanie (tzn. przedsiębiorstwo otrzymujące dotacje więcej niż jeden raz jest nadal tylko jednym przedsiębiorstwem otrzymującym dotacje). Dobrą praktyką jest nadawanie indywidualnego identyfikatora dla każdego przedsiębiorstwa, w celu uniknięcia ich wielokrotnego zliczania. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) Definicja wskaźnika: Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w postaci bezzwrotnego bezpośredniego wsparcia finansowego (dotacji) uwarunkowanego wyłącznie zakończeniem projektu. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI 4) Definicja wskaźnika: Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie, które nie wymaga bezpośredniego transferu finansowego (poradnictwo, doradztwo, inkubatory przedsiębiorczości itp.). Venture capital jest uważany za finansowe wsparcie.

31. Co należy rozumieć pod pojęciem działań infrastrukturalnych przyczyniających się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej w miejscowościach wiejskich? Jakie przykładowe projekty można realizować?

Zgodnie z SzOOP „Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich - w szczególności o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych - zmierzające do ożywienia społeczno-gospodarczego danego obszaru i poprawy warunków uczestnictwa osób zamieszkujących obszary problemowe w życiu społecznym i gospodarczym”, w zakres działań nie wpisuje się budowa nowych obiektów ale remont i dostosowanie już istniejącej infrastruktury.

32. Czy w ramach zrealizowanych projektów z osi 11 muszą powstać nowe miejsca pracy?

W ramach osi 11 nie muszą powstawać nowe miejsca pracy. Projekty mają przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia po zakończeniu realizacji projektu.

33. Czy są ustalone obowiązkowe limity na projekty grantowe (łącznie) w skali LGD?

Limit został określony wyłącznie do budżetu LGD na oś 11, 70% środków z działania (z wyłączeniem środków przeznaczonych na typ projektu 4, 5 i 6) będzie przeznaczona na realizację przedsięwzięć w formule projektów grantowych.

34. Jak należy rozumieć konieczność powiązania projektów realizowanych w ramach osi 7 i osi 11. Czy są jakieś proporcje jeśli chodzi o koszty realizacji i realizacja w czasie. Jakie skutki grożą beneficjentowi w przypadku braku powiązania tych dwóch osi?

Projekty realizowane w ramach wdrażania LSR dotyczące osi 7 muszą wynikać z projektów realizowanych w ramach osi 11. Brak powiązania projektów w ramach osi 7 z projektami osi 11 spowoduje odmowę przyznania pomocy. Nie zostały określone proporcje finansowe wobec projektów osi 7 i 11, kwestia ta zostaje do ustalenia przez LGD i musi wynikać z faktycznych potrzeb projektowych wynikających z osi 11. Realizacja projektów w czasie dotyczyć ma obecnie wdrażanego RPO WK-P 2014-2020.

35. Jaki będzie podział kompetencji w przypadku ogłaszania konkursów przez LGD?

Podział kompetencji w przypadku ogłaszania konkursów przez LGD został określony w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

36. Podmiot x ma 10 osób zatrudnionych na pełen etat na umowę o pracę. Na etapie wniosku o dofinansowanie oświadcza, że inwestycja pozwoli mu utrzymać zatrudnienie na obecnym poziomie. W przypadku braku inwestycji musiałby zmniejszyć zatrudnienie. Jak długo należy takie miejsce utrzymać? Przez jaki czas należy utrzymać nowe miejsce pracy w przypadku PO „Rybacko i Morze”?

Trwałość operacji w tym przypadku to pięć lat od płatności końcowej. Zgodnie z art. 71, (ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) okres ten może być skrócony do trzech lat. Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłat i zwrotu pomocy nie zostało jeszcze opublikowane przez Ministerstwo.

37. Jak rozumieć powierzchnię obszarów objętych rewitalizacją, którą musimy określić wskaźnikiem "Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją"?

W odniesieniu do wskaźnika "Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją", powinien on monitorować powierzchnię obszaru objętego projektem. Liczony powinien być jako powierzchnia terenu, na którym prowadzone są działania związane z realizacją projektu (czyli np. może to być cała wieś lub dzielnica/osiedle albo ich część). Jeżeli dany projekt obejmuje tylko budynki, to powinniśmy brać pod uwagę wielkość działki zajmowanej przez budynek i ewentualne tereny przyległe (jeśli są objęte projektem).

38. Czy wpisanie do LSR działania wprost z rozporządzenia: "budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej" spowoduje, że jst, która wystąpi o wsparcie projektu w ramach "Podstawowych usług", może takiego wsparcia nie otrzymać bo LGD takie środki rozdaje? Czy dopuszczenie danego typu infrastruktury w LSR wyklucza WSZYSTKIE gminy członkowskie z ubiegania się o takie wsparcie w ramach "Podstawowych usług"?

Ogólny zapis w LSR dotyczący infrastruktury drogowej, rekreacyjnej, kulturalnej czy turystycznej nie spowoduje braku możliwości aplikowania o środki z Podstawowych usług. Należy jednak mieć na względzie, że wnioski będą podlegały weryfikacji krzyżowej zakresów, w celu uniknięcia podwójnego finansowania danego obiektu. Nie ma w PROW wyraźnej linii demarkacyjnej pomiędzy działaniami 19.2 a Podstawowymi usługami. Jedynym wyznacznikiem jest to, że dana operacja powinna z założenia stanowić zamkniętą całość i nie może być jednocześnie finansowana z innych środków publicznych.

39. Jak będzie finansowany Inkubator Przedsiębiorczości typ 3 projektu z osi 7 w zakresie świadczenia usług, nie widać w zapisach osi 7 SZOOP cross-finansingu w tym zakresie?

Cross-financing w tym obszarze nie jest niezbędny. Zakres wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego określa rozporządzenie 1301/2013[1] i pozwala on na wsparcie instytucji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług. Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. e) przedmiotowego rozporządzenia EFRR, *w celu przyczynienie się do promowania włączenia społecznego, walki z ubóstwem i wszelką dyskryminacją poprzez inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* może wspierać przedsięwzięcia polegające na świadczeniu usług dla przedsiębiorstw. Tym samym, obecny zakres wsparcia w ramach typu 3 może być finansowany wyłącznie przy wykorzystaniu środków finansowych pochodzących z EFRR.

40. Definicja „Małego Inkubatora” przedsiębiorczości?

IZ RPO WK-P nie planuje definiować pojęcia „mały inkubator przedsiębiorczości”, ani określać kwoty i poziomu dofinansowania. Należy jednakże pamiętać, że pojęcie „małego inkubatora przedsiębiorczości” obejmuje inkubator przedsiębiorczości obejmujący swym zasięgiem wyłącznie obszar lokalny (np. obszar objęty LSR) i służący do „inkubowania” przedsiębiorstw z tego obszaru. Warunki wspierania małych inkubatorów przedsiębiorczości muszą być zgodne z zasadami dotyczącymi pomocy publicznej.

---

41. Jeżeli chodzi o proponowany wskaźnik rezultatu z osi 7: „liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu” czy on dotyczy się małych inkubatorów przedsiębiorczości, czy można zatem rozumieć, że Inkubator może świadczyć usługi zarówno osobom zainteresowanym podjęciem działalności jak i przedsiębiorcom, na co wskazuje kolejny wskaźnik „liczba przedsiębiorstw korzystających z usług świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości”? Czy określenie raz instytucja otoczenia biznesu a raz inkubator przedsiębiorczości ma inne znaczenie?

Oferta inkubatorów przedsiębiorczości może być skierowana zarówno do osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą, rozpoczynających taką działalność, jak i chcących rozwinąć dotychczasową działalność. Określenie „inkubator przedsiębiorczości” oraz „instytucja otoczenia biznesu” należy traktować w sposób tożsamy. To drugie określenie przez nas użyte związane jest z nazwą wskaźnika pochodzącego z tzw. Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Wskaźnik ten został zastosowany w osi 7.

42. Jak zaplanować wskaźniki do rewitalizacji (np. liczba osób korzystających z zrewitalizowanych obszarów?)   **gdy**   **nie**   **ma**   **programów**   **rewitalizacji?**

Zgodnie z „Podręcznikiem dla LGD w zakresie realizacji instrumentu RLKS (...)” do czasu opracowania gminnych programów rewitalizacji (GPR) główne kierunki działań oraz oczekiwane efekty powinny zostać już określone w LSR. Należy jednakże zaznaczyć, że przewidywane szczegółowe efekty działań określone wskaźnikami, biorąc pod uwagę charakter wskaźników RPO, do momentu przyjęcia GPR są niemożliwe do określenia. Nie muszą więc na obecnym etapie zostać określone w LSR. W związku z czym kwestia poziomu wskaźników dotyczących działań rewitalizacyjnych, które mają być finansowane za pomocą RPO nie będzie brana pod uwagę podczas oceny LSR. Wartości docelowe tych wskaźników będą musiały zostać jednak określone i uwzględnione w LSR po przyjęciu GPR dla poszczególnych gmin z obszaru LSR.

43. Kto będzie ustalał linię demarkacyjną między osią 7 a PROW dla przedsiębiorców?

W ramach RPO WK-P wykluczone będzie wsparcie inwestycji w zakresie produkcji i pierwszego etapu przetwórstwa produktów rolnych (należy przez to rozumieć czynności dokonywane na produkcie rolnym objętym Załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w wyniku których powstaje produkt będący produktem zawartym w ww. Załączniku). Ponadto ze wsparcia w ramach RPO Oś 7 (dotacje dla przedsiębiorców) wykluczeni są rolnicy, prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą pozostający na KRUS.

44. Z osi 7 dotacje dla mikro i małych – ile czasu musi prowadzić działalność, żeby ubiegać się o środki?

Brak ograniczeń w tym zakresie.

45. Ile czasu przedsiębiorca korzystający z środków typ 2 osi 7 będzie musiał utrzymać stanowisko pracy stworzone w ramach operacji?

Okres zachowania trwałości projektu, w tym miejsc pracy, wynosi 3 lata od momentu zakończenia projektu.

46. Ile czasu trzeba utrzymać stanowisko pracy utworzone w ramach osi 11? (Czy obowiązują nas w tym zakresie wytyczne do EFS?)

Pytanie jest niejasne – w ramach osi 11 nie zaplanowano dotacji na tworzenie miejsc pracy. Jeśli natomiast pytanie dotyczy kwestii związanych z efektywnością społeczno-zatrudnieniową to w wymiarze zatrudnieniowym oznacza ona odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie podjęli zatrudnienie na okres min 3 miesięcy. Sposób i metodologia mierzenia kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej w projektach realizowanych w ramach Osi Priorytetowej 9 SOLIDARNE SPOŁECZEŃSTWO został określony przez IZ RPO i będzie dostępny na stronie www.mojregion.eu

47. Kto będzie ustalał poziom pomocy publicznej (poziom pomocy) dla firm w RPO oś 7?, i na jakim etapie?

Przewiduje się, że każdy projekt realizowany w ramach typu projektu 2 realizowany będzie w oparciu o pomoc de minimis na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Poziom dofinansowania dla tego rodzaju inwestycji określony powinien zostać w LSR, zgodnie z zasadami określonymi w danym Rozporządzeniu.

48. Czy osoba zatrudniona korzystając ze środków na rozpoczęcie działalności będzie traktowana jako osoba tworząca miejsce pracy (PROW)?

Tak.

49. Oś 11 typ 3 – czy te działania mogą być obsługiwane tylko przez OWES ? Kto może być beneficjentem tych działań?

Zgodnie z SZOOP działania mogą być realizowane przez wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

50. Czy LGD sama określa wysokość Grantu? (w PROW jest ograniczenie że Grant max. 50 tys.)?

Tak, sama LGD winna określić wysokość grantu. Jednakże IZ RPO (w uzgodnieniu z LGD) planuje wprowadzić maksymalną kwotę grantu w projekcie grantowym oraz minimalną liczbę grantów w projekcie grantowym. Informacja taka zawarta będzie w SZOOP.

51. Ja będzie wyglądało finansowanie Projektu Grantowego dla LGD zarówno w osi 11 jak i 7, czy otrzymamy środki zaliczkowo po podpisaniu umowy zgodnie z harmonogramem płatności, tak jak to miało miejsce do tej pory w Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013r.?

Przewiduje się płatności zaliczkowe. Warunki będą określone w umowie zawartej między IZ RPO a beneficjentem projektu grantowego.

52. Jaka nas obowiązuje efektywność w RPO w podziale na oś 7 i 11?

Pytanie jest nie jasne – brak informacji jakiej efektywności dotyczy pytanie.

W odniesieniu do osi 7 nie istnieje pojęcie efektywności, lub też efektywności zatrudnieniowej, jak to ma miejsce w osi 11. Istnieje natomiast konieczność osiągnięcia założonego w projekcie poziomu wskaźników oraz utrzymania trwałości projektu, która wynosi 5 lat, a w przypadku MŚP – 3 lata. W przypadku efektywności społeczno-zatrudnieniowej w osi 11 (dotyczy wszystkich projektów wspierających aktywizację społeczno-zawodową) obowiązuje poziom: > 56% w odniesieniu do osób, rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej - 22%; > 46 % w odniesieniu do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej 12%.

53. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej określona w wytycznych MIR w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, czy dotyczy LGD?

W przypadku projektów, w których zaplanowano przedsięwzięcia z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej beneficjentów obowiązuja regulacje zawarte w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020 dotyczące aktywizacji społeczno-zawodowej (w których odwołano się do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020).

54. Analizując zapisy kryteriów wyboru LSR można rozumieć, że jedna operacja może realizować więcej niż jeden wskaźnik produktu i więcej niż jeden wskaźnik rezultatu?

W przypadku Osi 7 i 11 - operacja może realizować więcej niż jeden wskaźnik produktu i rezultatu. Należy zaznaczyć, że w przypadku, gdy operacja może zostać opisana przez większość liczbę wskaźników, należy wybrać wszystkie odnoszące się do tej operacji wskaźniki.

55. Kto będzie oceniał kwalifikowalność wydatków/racjonalność czy np. kompletność wniosku w projektach konkursowych realizowanych przez LGD w ramach RPO?

IZ RPO (właściwy departament: Departament Wdrażania EFRR lub Departament Wdrażania EFS).

56. Jak rozumieć powierzchnię obszarów objętych rewitalizacją, którą musimy określić wskaźnikiem "Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją"?

W odniesieniu do wskaźnika "Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją", powinien on monitorować powierzchnię obszaru objętego projektem. Liczony powinien być jako powierzchnia terenu, na którym prowadzone są działania związane z realizacją projektu (czyli np. może to być cała wieś lub dzielnica/osiedle albo ich część). Jeżeli dany projekt obejmuje tylko budynki, to powinniśmy brać pod uwagę wielkość działki zajmowanej przez budynek i ewentualne tereny przyległe (jeśli są objęte projektem).

57. Czy, w nawiązaniu do szkolenia, są już Państwo w stanie podać szacunkową wartość wskaźnika: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem, która jest do zrealizowania w naszym województwie przez LGD miejskie? Czy przeliczali już Państwo może wartość do osiągnięcia przez poszczególne LGD?

Odp.: W związku z trwającym konkursem na wybór LSR w miastach powyżej 20 tyś. mieszkańców i trwającą oceną wniosków o wybór LSR na obszarach wiejskich niemożliwe jest podanie liczby osób objętych wsparciem dla poszczególnych LGD. Podanie dokładnej liczby osób na poszczególne LGD będzie możliwe po zakończeniu oceny wszystkich wniosków o wybór LSR, które zakładają realizację operacji współfinansowanych z EFS. Przybliżoną liczbę osób, która ma zostać objęta wsparciem można obliczyć na podstawie dostępnych danych. Wartość wskaźnika dla całej osi 11 wynosi 11 155 osób, wysokość środków finansowych na wdrażanie PI9vi 23 550 127, 52 euro, co w przeliczeniu na jedną osobę daje 2 111,17 euro. Iloraz budżetu danej LSR w ramach EFS i kwoty 2 111, 17 euro pozwoli na oszacowanie wartości wskaźnika produktu.

58. Prosimy o podesłanie kryteriów horyzontalnych, o których wspominali Państwo na szkoleniu (będą one dla nas pomocne przy przygotowaniu kryteriów formalnych).

Odp.: Każda LGD jest odpowiedzialna za przygotowanie kryteriów wyboru przyczyniających się do wyboru operacji, które przyczyniają się do osiągnięcia określonych w LSR wskaźników produktu i rezultatu.

59. Czy LSR powinien (czy musi) zakładać projekt/y współpracy?

Odp.: W przypadku LGD w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców, w LSR nie zakłada się realizacji projektów współpracy. Kryterium 4.2 Współpraca z innymi LGD albo realizacja projektów komplementarnych będzie spełniony przez LGD w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców w województwie kujawsko-pomorskim w stopniu wysokim gdy LGD będzie realizował projekt/y zgodne z Lokalnymi/Gminnymi Programami Rewitalizacji obejmujących obszar objęty LSR. Natomiast w stopniu dostatecznym gdy LGD uwzględni możliwość realizacji projektów zgodnych z Lokalnymi/Gminnymi Programami Rewitalizacji obejmujących obszar objęty LSR.

60. Czy zakładając projekt współpracy na tym etapie powinniśmy mieć już określony typ projektu i zadeklarowane LGD do współpracy?

Odp.: LGD w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców nie ma możliwości realizacji projektów współpracy.

61. Czy Regulamin Pracy Biura LGD jest załącznikiem obowiązkowym? Czy informacje wymagane do spełnienia kryterium nr 3 można zawrzeć tylko w załączniku „Opis stanowisk...”.

Odp.: Zgodnie z regulaminem konkursu Regulamin Pracy Biura jest załącznikiem fakultatywnym. W celu spełnienia kryterium nr 3 załącznik na podstawie, którego oceniane będzie kryterium powinien zawierać informacje w zakresie odpowiadającym stopniu spełniania kryterium.

62. Czy obowiązują nas zapisy Regulaminu dotyczące obniżenia kwoty dofinansowania w przypadku nie zdobycia określonej liczby punktów (§ 9, ust. 13).

Odp.: Zgodnie z § 9 ust. 13 i 14 Regulaminu w przypadku nie zdobycia odpowiedniej ilości punktów, obniżeniu podlegają środki finansowe przeznaczone na realizację działań finansowanych z PROW.

63. Co oznacza zapis w kryterium oceny wniosku „Opracowanie LSR z udziałem społeczności i zasady jej udziału w realizacji”, że „uwzględniono wyniki badań własnych i ewaluacji”?

Zapis ten dotyczy LGD, które realizowały strategię w okresie programowania 2007-2013 przy opracowaniu LSR można wykorzystać wyniki przeprowadzonej ewaluacji.

64. Czy możemy założyć rezerwę np. 5% na odwołania projektów? Procedura odwoławcza będzie się wtedy odbywać nawet po zakończeniu i przyznaniu dofinansowania pozostałym projektom.

Odp.: LGD tworzy samodzielnie procedurę odwoławczą dla podmiotów ubiegających się o wsparcie zarówno w ramach projektów gdzie beneficjentem będą podmioty inne niż LGD oraz dla ostatecznych grantobiorców. Tak, LGD może założyć rezerwę na procedurę odwoławczą.

65. Czy mamy określoną formę w jakiej mają rozliczać się grantobiorcy (metody uproszczone, ryczałt) ?

Odp.: LGD w umowie na powierzenie grantu określa między innymi warunki przekazania i rozliczenia grantu, po stronie LGD leży więc ustalenie sposobu rozliczenia powierzonego grantu, pamiętać trzeba o progu 100 tys. euro do których można stosować uproszczone sposoby rozliczania.

66. Doradztwo przy pisaniu wniosków grantowych i własnych jest w kosztach animacji. Czy pracownicy biura mogą świadczyć takie doradztwo? Czy nie zaburza to zasady bezstronności biura jeżeli wnioski oceniane są przez pracowników biura, którzy świadczą takie doradztwo?

Odp.: Wnioski oceniane są przez członków Rady LGD a nie przez pracowników biura LGD. Natomiast zgodnie z ustawą RLKS pracownik biura nie może być członkiem Rady LGD.

67. Czy w ramach kosztów animacji można założyć zatrudnienie osoby na umowę o pracę? Odp.: Pytanie nieprecyzyjne. Proszę o doprecyzowanie czy to pracownik zatrudniony w ramach wymaganego minimum zapewniającego prawidłową obsługę mieszkańców obszaru objętego LSR, czy dodatkowa osoba zatrudniona w celu animacji.

68. Czy mogą już Państwo przekazać nam oficjalną informację o tym, że wydatki na koszty bieżące (w tym na koszty zatrudnienia pracowników Biura LGD) będą kwalifikowalne od 1 marca 2016 r. ?

Odp.: okres kwalifikowalności dla kosztów bieżących rozpocznie się 1 marca 2016 r. dla LGD w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców, dla LGD na obszarach wiejskich i w miastach do 20 tys. mieszkańców okres kwalifikowalności rozpoczyna się 1 stycznia 2016 r., koszty ujęte w ramach wsparcia przygotowawczego nie będą uznane w ramach kosztów bieżących.

69. Czy w sytuacji, gdy wniosek o wsparcie przygotowawcze jest złożony przez podmiot inny niż LGD a LGD będzie chciało zachować ciągłość zatrudnienia wskazaną we wniosku o wsparcie przygotowawcze i jednocześnie wnioskować o punkty w ramach kryterium „Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR...” to zatrudnienie przez LGD może nastąpić od 1 marca czy może LGD powinno zatrudniać pracowników na moment składania wniosku o dofinansowanie LSR tj. 29 lutego.?

Odp.: zgodnie z treścią kryterium nr 3 „Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR...” warunkiem koniecznym do spełnienia kryterium w wysokim stopniu jest to, aby „co najmniej 50% pracowników zatrudnionych w biurze LGD posiada doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu regionalnym/lokalnym.

70. Czy w celu utrzymania ciągłości zatrudnienia wskazanego we wniosku o wsparcie przygotowawcze (wskazano 2 osoby zatrudnione na pełen etat):

- a) **należy utrzymać dwa stanowiska na pełne etaty czy można zatrudnić 4 osoby na pół etatu?**
Odp.: istnieje możliwość podzielenia pełnych etatów na równoważne cząstkowe etaty, musi być zachowana ciągłość utrzymania odpowiedniej liczby etatów.
- b) **czy ciągłość zatrudnienia będzie zachowana w sytuacji gdy jedna z osób będzie przebywała na zwolnieniu chorobowym?**
Odp.: wymagane jest utrzymanie zatrudnienia zapewniającego obsługę mieszkańców obszaru objętego LSR.
- c) **czy może nastąpić zmniejszenie lub zwiększenie kwoty wynagrodzenia?**
Odp.: istnieje możliwość zmniejszenia lub zwiększenia wynagrodzenia, w przypadku zwiększenia wynagrodzenia LGD pamiętać musi o racjonalności ponoszonych kosztów .
- d) **czy może nastąpić zmiana formy zatrudnienia np. na umowę zlecenie lub kontrakt menedżerski?**
Odp.: nie ma możliwości zmiany formy zatrudnienia pracowników wymaganych do prawidłowej obsługi mieszkańców obszaru objętego LSR.
- e) **czy ciągłość zatrudnienia wynikająca z umowy o wsparcie przygotowawcze będzie zachowana jeśli LGD zatrudni jedną osobę a druga pozostanie zatrudniona w ramach organizacji składającej wniosek o wsparcie przygotowawcze?**
Odp.: zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 5 umowy o wsparcie przygotowawcze beneficjent wsparcia przygotowawczego zobowiązuje się do utrzymania zatrudnienia w wymiarze określonym w planie włączenia społeczności lokalnej i funkcjonowania biura zapewniającego obsługę mieszkańców obszaru planowanego do objęcia LSR, o którym mowa w planie włączenia społeczności lokalnej, po zakończeniu realizacji Projektu co najmniej do dnia upływu 4 miesięcy od końca terminu składania

wniosku o wybór LSR, o którym mowa w art. 7 pkt 2 ustawy RLKS. Instytucja Zarządzająca RPO WK-P dopuszcza spełnienie wymogu przez Lokalną Grupę Działania dla której beneficjent przygotował LSR w ramach umowy o wsparcie przygotowawcze; zakres obowiązków każdego z pracowników musi dotyczyć pracy w związku z obsługą mieszkańców obszaru objętego LSR.

71. Proszę o informację w jaki sposób będą Państwo oceniali przynależność członków Rady Programowej LGD do poszczególnych sektorów. Chodzi o sytuację w której członek Rady, który przynależy do niej w ramach sektora społecznego, gospodarczego lub mieszkańców i jest jednocześnie pracownikiem jednostek podległych pod Urząd Miasta (np. pracownik szkoły).

a) Czy przy przeliczaniu praw głosu będą Państwo liczyli tę osobę jako 50% czy jako 100% z sektora publicznego?

b) Jaka jest różnica między sektorem publicznym (władza publiczna) a sektorem publicznym (pozostałe)?

Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zamieszczonymi w Poradniku dla LGD w zakresie opracowania LSR do kluczowych kwestii w zakresie niedyskryminującego, przejrzystego i pozwalającego uniknąć ryzyka wystąpienia konfliktu interesu procesu decyzyjnego należy prowadzenie rejestru interesów członków organu decyzyjnego, pozwalającego na identyfikację powiązań z wnioskodawcami/ poszczególnymi projektami. Ponadto Poradnik zawiera rekomendację dotyczącą ograniczenia reprezentowania sektora społeczno-gospodarczego przez osoby związane z sektorem publicznym, w tym osób powiązanych z nim służbowo. Zaklasyfikowanie członka organu decyzyjnego do poszczególnych sektorów następuje na podstawie przedstawionych przez niego dokumentów potwierdzających przynależność do danego sektora. Nie ma formalnego zakazu, aby osoby powiązane służbowo z sektorem publicznym reprezentowały w LGD/organie decyzyjnym LGD sektor inny niż publiczny. Mając jednak na uwadze potrzebę zapewnienia wyboru operacji przez organ niezdominowany przez jakąkolwiek grupę interesu, konieczne będzie uwzględnienie takiej osoby w co najmniej dwóch grupach interesu (np. sektor publiczny-pozostałe oraz mieszkańcy) i pilnowanie by żadna z grup w organie decyzyjnym nie przekroczyła progu 49%.

72. W ramach wniosku o wsparcie przygotowawcze wskazaliśmy, że przeprowadzone zostaną 4 dni szkoleniowe po 8 godzin. Czy możemy jeden dzień szkoleniowy rozbić na dwa dni po 4 godziny?

Odp. z DW EFS Łączna suma godzin nie może być mniejsza niż zadeklarowana. W ramach końcowego wniosku o płatność w części odnoszącej się do postępu rzeczowego w podpunkcie „problemy napotkane w trakcie realizacji projektu” należy opisać sytuację. Dodatkowo w trakcie realizacji projektu, rekomenduje się złożenie pisma do DW EFS informującego o występujących problemach (zmiany dotyczące harmonogramu spotkań).

73. Prośba o zmianę lokalizacji miejsc spotkań konsultacyjnych – w załączeniu.

Odp z DW EFS.: Analogicznie jak w przypadku pytania nr 5, we wniosku o płatność końcową należy wykazać odstępstwo a także rekomenduje się złożenie pisma do DW EFS informującego o występujących problemach (zmiany dotyczące miejsc spotkań określonych w zał. nr 7). Należy pamiętać, iż spotkania muszą odbywać się w tych samych jednostkach urbanistycznych. Jest to wymagane kryterium nr C.11.

74. Czy wnioskodawców, którzy będą realizowali projekty w ramach LSR obowiązuje okres trwałości?

a) Jeśli tak, to czy organizacje pozarządowe obowiązuje 5 letni okres trwałości czy traktowane są jako MSP i obowiązuje je 3- letni okres trwałości?

Odp.: IZ RPO w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu zawiera postanowienia zobowiązujące beneficjenta do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. IZ RPO weryfikuje spełnienie powyższego warunku po upływie okresu wskazanego w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu. Wnioskodawca jest zobowiązany do zachowania trwałości zgodnie z zapisami „

Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020” z zastrzeżeniem przepisów dot. pomocy publicznej. Okres trwałości jest uzależniony od rodzaju projektu.

75. Do kiedy można wydatkować środki w ramach LSR(czy do 31.12.2023r. czy do 30.06.2023 r.)?

Odp.: co do zasady maksymalny termin kwalifikowalności wydatków w ramach EFS to 31.12.2023. Instytucja Zarządzająca RPO może ten termin skrócić mając na uwadze sprawne rozliczanie i zamykanie RPO WKP 2014-2020.

76. Czy w ramach kryteriów wyboru projektów można dodatkowo premiować podmioty, które są członkami LGD?

Odp.: kryteria wyboru projektu powinny być obiektywne, niedyskryminujące, przejrzyste. Premiowanie członków LGD poprzez preferencyjne kryteria wyboru projektów bezpośrednio nie przyczynia się do wyboru operacji, które przyczyniają się do osiągnięcia określonych w LSR wskaźników produktu i rezultatu.

77. Czy w ramach kosztów bieżących (np. kosztów personelu) można finansować koszty szkoleń dla członków Rady Programowej z zakresu oceny wniosków?

Odp.: możliwe jest poniesienie kosztów szkoleń dla członków organu, do którego właściwości należy wybór operacji i ustalenie kwoty wsparcia.

78. Czy podjęli już Państwo decyzję odnośnie dokumentów potwierdzających realizację projektów o tematyce zbliżonej do LSR przez członków LGD:

a) Czy konieczne jest dostarczanie kilkudziesięciostronicowych umów lub sprawozdań? Jeśli tak, to powinien poświadczyć za zgodność taki dokument (czy może to być podmiot realizujący projekt)?

b) Czy wystarczy oświadczenie podmiotu realizującego projekt? Jeśli tak to jakie informacje powinny się znaleźć w takim oświadczeniu?

W przypadku dostarczenia umów, których stroną był podmiot realizujący projekt, dokument może być potwierdzony za zgodność zgodnie z zapisami §5 ust. 3 Regulaminu konkursu (przez notariusza, podmiot, który wydał dokument lub pracownika UMWK-P). Instrukcja wypełniania wniosku o wybór nie przewiduje ograniczeń dotyczących rodzaju dokumentów potwierdzających realizację projektów o tematyce podobnej do zakresu LSR, jednakże pod takim oświadczeniem powinny podpisać się wszystkie strony umowy. Oświadczenie powinno w szczególności zawierać informacje o tytule projektu, jego tematyce, kwocie wsparcia, stronach umowy, źródle finansowania, dacie zawarcia umowy.

79. Jakie projekty mogą być realizowane przez wnioskodawców w ramach projektów grantowych i projektów realizowanych indywidualnie (np. w kontekście demarkacji z innymi osiami) :

a) Staże?

b) Punkty informacyjne?

Odp.: zgodnie z zakresem opisanym w SZOOP dla osi 11, pkt. 10 (Typy projektów) pkt 1, 2, 3 i 7. Staże wpisują się w aktywizacje społeczno-zawodową (w tym szkolenia i podnoszące kompetencje i/lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne). Przy realizacji staży zastosowanie mają wszystkie wytyczne horyzontalne odnoszące się do projektów zakładających aktywizacje społeczno-zatrudnieniową.

Punkty świadczące jedynie usługi informacyjne nie wpisują się w typy projektów przewidzianych do realizacji w ramach osi 11.

80. Jakie konkretnie dokumenty są wymagane na potwierdzenie reprezentacji sektora publicznego dla członków Rady?

W przypadku gmin do dokumentów tych należy przed wszystkich uchwała Rady Gminy o przystąpieniu do LGD wraz ze wskazaniem reprezentanta. W przypadku gminnych/powiatowych osób prawnych dokumentem potwierdzającym reprezentację sektora publicznego jest deklaracja o przystąpieniu w charakterze członka albo deklaracja ustanowienia partnerstwa wskazująca, jaki sektor dany członek reprezentuje, np. w formie uchwały organu właściwego do podejmowania tego typu decyzji zgodnie ze statutem danej jednostki wraz ze wskazaniem reprezentanta.